



# ZUBERSKÉ NOVINY

PODROHÁČSKY OBČASNÍK

Ročník XXV.

Číslo 1/2021

31. 3. 2021

## Máme ešte perspektívu?

V čase, keď všade po poliach je ešte sneh, vonku sychravo, pred budovou obecného úradu sú rady ľudí čakajúcich na covid-testovanie, máme uvažovať o blížiacej sa Veľkej noci. Ešte nevieme ani to, či ju budeme sláviť nejakým normálnejším spôsobom, než je ten doterajší, či na bohoslužbách budú opäť len piati ľudia ako asistencia pri bohoslužbách... Nuž, aké to budú sviatky? Čosi sa črtá, pretože rastú rozličné iniciatívy zo všetkých strán. Biskupi rokujú s vládou, poslanci sa snažia vyjednávať s hygienikmi, europoslanec dal podanie na európsky súdny dvor a na generálnu prokuratúru atď.

Pri všetkej tej biede však veľkonočné sviatky nestrácajú nič na svojej platnosti a aktuálnosti. V každom prípade veľkonočné sviatky sú čo do popularity naše – po Vianociach – druhé najväčšie a čo do teologického obsahu sú vlastne najväčšie sviatky kresťanov a vôbec dejín spásy.

### Teologický rozmer Veľkej noci

Možno predpokladať, že teologický, alebo vieroučný rozmer veľkonočných sviatkov je všetkým veriacim známy. Slávime v nich naše vykúpenie. Znamená to vrchol dejín spásy, keď Boh smrťou svojho Syna Ježiša Krista, v ktorom rozoznávame Boha aj človeka, prekonal smrť, bolesť a hriech ako dôsledky dedičného hriechu prvých ľudí. Celé predchádzajúce dejiny smerovali k tomuto momentu dejín. Proroci predpovedali novú zmluvu, ktorá bude zo strany Boha bezpodmienečná a človeka bude zaväzovať iba Božou láskou. A Boh zrejme predpokladá, že človek tak precitne, že bude chcieť Bohu na jeho lásku odpovedať tiež láskou. Tak bude možné prekonať všetko sebecko, pýchu, aroganciu, využívanie človeka na vlastné ciele, odporné zbrojenie, ponižujúce drogy a iné plagi, ktoré nás v súčasnosti kvária.

Teda blížia sa nám sviatky nášho vykúpenia. Mala by to byť pozorná meditácia nad tým, čo to s nami chcel dosiahnuť Boh. Uvažujme na



FOTO: Ján Mikulovský

tým, ako obdivuhodne sa Boh zasadil za nás, keď poslal na svet svojho Syna, aby nás vykúpil. A teraz to dosiahol. A ľudská prirodzenosť Ježiša Krista dostala nový rozmer života. Oslávené telo a duša dostáva účasť na vnútornom, absolútne blaženom živote Najsvätejšej Trojice a my máme otvorený prístup k týmto dobrám.

Patríme teda Bohu. On si nás prisvojil. Stali sme sa vlastníctvom Ježiša Krista, ktorému nás už nikto a nič nevytrhne z rúk. Žiadne iné náboženstvo nemá pravdu o vykúpení vo svojej doktríne, iba kresťanstvo. Tak sa naša viera stala absolútne bezkonkurenčnou. Tak budme v slávení liturgického roka postupovať ďalej, k Turíciam.

### Sekulárny rozmer Veľkej noci

Ak máme sformulovať verejný dosah veľkonočných sviatkov, či veľkonočnej pravdy, je to ťažšia úloha, než to, čo sme si sformulovali vyššie. Máme ešte v pamäti, ako samotné svetské prostredie ponúka svoje videnie veľkonočnej atmosféry a s tým spojených tradícií. Ateisticky zameraní materialisti videli vo Veľkej noci mytologické sviatky jari, prebúdzanie prírody do novej vegetačnej sezóny a pod.

Mysleli sme si – napr. v školách – o tom svoje...

Dnes sa však chceme poctivejšie pýtať, aký je svetský význam veľkonočného tajomstva a veľkonočnej pravdy o vykúpení. Na tomto mieste nám nejde o nejakú náhradnú teóriu veľkonočného tajomstva určenú pre neveriacich. Do takejto pozície sa nechceme pasovať. Chceme sformulovať verejný dosah veľkonočnej pravdy. Čo teda znamená vykúpenie pre svet ako taký?

1. Ak sa pozrieme do histórie kresťanstva, vidíme v nej úžasnú životaschopnosť. Kresťanstvo prinieslo do Európy, a postupne aj na ďalšie kontinenty, umenie, kultúru, výchovu, životné ideály a pokrok v každej oblasti. Prítom nepotlačalo originálne založenie človeka, ale naopak, rešpektovalo a dvíhalo ho k ušľachtilým ideálom. Hybnou silou jednotlivcov a taktiež aj veľkých celkov bolo povedomie zmyslu života a radosti z neho. Súčasné ťažkosti s rozličnými škandálmi nám ukazujú, že nikomu, ani nám, žiadna nepoctivosť len tak ľahko neprejde. Svet si pamätal rozličné slabosti a hriechy členov Cirkvi a v súčasnosti vyplávalo na povrch veľa špiny. Kresťania sa s týmito nešvármi vysporiadajú. Ako jediná štruktúra vo svete.

Verím, že v blízkej dobe sa kresťanstvo stane opäť hybnou silou ľudskosti a tolerance.

2. To, čo kresťanstvo môže priniesť súčasnému svetu, je najmä ušľachtilý formát človeka. Človek dosiahne určitú prijateľnú úroveň až vtedy, keď si dokáže priznať svoje sebecko a prekonať ho tým, že sa stane ústretovým voči svojmu blížnemu. Platí to na všetkých rovinách života: v politike, vo vede, v medziľudských vzťahoch, v pracovných aj obchodných kontaktoch a všade inde. Uvažovali sme o tom dva týždne pred Veľkou nocou v evanjeliu, kde sme si všimli Ježišov príklad: *Ak pšeničné zmo nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu. (Jn 12,24)*. Na tomto odporúčaní, premietnutom do medziľudských vzťahov, možno budovať spoločný svet so všetkými ľuďmi. Ježiš nám to ukázal, keď vo svojej láske položil za nás život. Táto vízia má perspektívu.

3. Treťou oblasťou, v ktorej sa nám všetkým treba dobre zorientovať, je ekológia, vzťah k životnému prostrediu. Nechce sa nám veriť, že by holé kopce, zbavené lesných porastov, boli len dielom prírodných živlov. A ak áno, tak minulé generácie našich rodičov a starých rodičov by ich už dávno boli zalesnili. Tento jediný príklad je ukážkou, ako sme na tom vo vzťahu k prírode ako ku faktoru, ktorý nám umožňuje vôbec žiť. Aj tu je veru potrebný vyššie spomenutý princíp odumretia zrna, ak máme mať ešte nádej na prežitie.

Záverom možno konštatovať: nebojme sa budúcnosti. Nebojme sa v sebe prekonať to, čo nás robí zameranými na seba a pokúsme sa precitnúť vo vzťahu k druhým a vo vzťahu k stvoreniam. Objavíme tak nový horizont, ktorý nám ukáže nové perspektívy ľudskosti. Zistíme, že na našej zemi sa dá žiť.

Mons. Anton Tyrol  
farár Zuberec

## UZNESENIA

## zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Zuberec 15. 12. 2020

Obecné zastupiteľstvo v Zuberci **prerokovalo a zobralo na vedomie** kontrolu plnenia uznesení OZ, Informácie starostu obce.

Obecné zastupiteľstvo **zobralo na vedomie** stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce Zuberec na rok 2021, Viacročný rozpočet obce Zuberec na roky 2021 – 2023.

**Prerokovalo a schválilo** úpravu rozpočtu obce na rok 2020 - RO č. 4 - príjmy: 3 454 262 €, výdavky 3 304 915 €, VZN č. 1/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce, Zostavenie a predkladanie rozpočtu obce bez programovej štruktúry, Rozpočet obce Zuberec na rok 2021, príjmy – 2 426 300 €, výdavky – 2 426 300 €, plán zasadnutí obecného zastupiteľstva v Zuberci na I. polrok 2021, plán kontrolnej činnosti kontrolóra obce Zuberec na rok 2021, Vianočné príspevky pre občanov na lôžku a zdravotne znevýhodnených a pre rodiny s deťmi.

Obecné zastupiteľstvo **nesúhlasí** s typom stavby strechy (pul-

tová strecha) na základe žiadosti staviteľa Dušana Fileka.

Obecné zastupiteľstvo **prerokovalo** žiadosť Antónie Borsíkovej, Radová 406, Zuberec a Štefana Janču, Pod Lánom 198, Zuberec o zmenu pozemkov v ich vlastníctve za pozemok vo vlastníctve obce Zuberec a **schválilo** zámer zmeny majetku obce Zuberec v zmysle § 9a odst. 8, písm. e) zákona 138/1991 zb. v znení neskorších predpisov, a to parcelu EKN č. 20352, trvalý trávny porast o výmere 402 m<sup>2</sup> vo vlastníctve obce Zuberec za pozemok EKN č. 20354, orná pôda o výmere 488 vo vlastníctve Antónie Borsíkovej a Štefana Janču.

Obecné zastupiteľstvo **schválilo predaj pozemku** vo vlastníctve obce Zuberec v súlade s § 9a odst. 8 písm. e) zákona 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov pre Ing. Jána Šuvadua a manželku Mgr. Annu Šuvadovú, bytom Roháčska 136, Zuberec, a to novovytvorený pozemok parc. reg. „C“ č. 1070/2, vodná plocha o výmere 219 m<sup>2</sup>, ktorý bol oddelený z pôvodného pozemku EKN č. 30004, ostatné plochy

o výmere 24488 m<sup>2</sup> Geometrickým plánom č. 36433730-141/2020 (GEODIBDIK, s.r.o. so sídlom 027 54 Veličná č.380, IČO: 36433730). Kúpna cena 10 €/m<sup>2</sup>. **Schválilo zámenu pozemku** vo vlastníctve obce Zuberec v súlade s § 9a ods. 8 písm. e) zákona 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov s Ing. Jánom Šuvadom a manželkou Mgr. Annou Šuvadovou, bytom Roháčska 136, Zuberec, a to novovytvorený pozemky vo vlastníctve obce Zuberec parc. reg. „C“ č. 1070/3, vodná plocha o výmere 25 m<sup>2</sup>, ktorý bol oddelený z pôvodného pozemku EKN č. 30004, ostatné plochy o výmere 24488 m<sup>2</sup> a pozemok parc. reg. „C“ č. 624/2, orná pôda o výmere 51 m<sup>2</sup>, ktorý bol oddelený z pôvodných pozemkov EKN č. 30004, ostatné plochy o výmere 24488 m<sup>2</sup> a 30017, ostatná plocha o výmere 395 m<sup>2</sup> **za novovytvorený pozemok** vo vlastníctve Ing. Jána Šuvadua a manželky Mgr.

Anny Šuvadovej, bytom Roháčska 136, 027 32 Zuberec parc. reg. „C“ č. 632/6, ostatná plocha o výmere 76 m<sup>2</sup>, ktorý bol oddelený z pôvodného pozemku EKN č. 21148, orná pôda o výmere 400 m<sup>2</sup>. Vyššie uvedené pozemky boli z pôvodných pozemkov oddelené Geometrickým plánom č. 36433730-141/2020 (GEODIBDIK, s.r.o. so sídlom 027 54 Veličná č.380, IČO: 36433730). Hodnota zamieňaných nehnuteľností je rovnaká. **Obecné zastupiteľstvo konštatovalo**, že zámer predaja bol schválený Obecným zastupiteľstvom obce Zuberec dňa 03.09.2020 a bol zverejnený dňa 07.09.2020.

Obecné zastupiteľstvo v uznesení **schválilo** zníženie odmiem pre starostu obce Zuberec zo 40 % na 30 % a **zvolilo** Ing. Martina Urbana za predsedu finančnej komisie.

VŠ

## UZNESENIA

## zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Zuberec 09. 02. 2021

Obecné zastupiteľstvo **prerokovalo a zobralo** na vedomie správu o aktuálnom stave nájomných vzťahov Podroháčskej koliby reprodukovanej JUDr. Pavlom Papčunom. Obecné zastupiteľstvo **žiada** Obecný úrad Zuberec zvolať ďalšie pracovné stretnutie za účelom doriešenia nájomných vzťahov Podroháčskej koliby v termíne do konca marca 2021.

Obecné zastupiteľstvo **prerokovalo a zobralo na vedomie** zriadenie workoutovej zóny, riešenie reklamného smogu formou článku v Zuberských novinách,

informácie starostu obce Zuberec o výstavbe v lokalite Zuberec Prieves – Soboňová a spol., informácie starostu obce ohľadom výhľadne Pálenica, informácie starostu o príprave projektovej dokumentácie k chodníku na ulici Roháčska, informácie starostu obce ohľadom osvetlenia navrhnutých prechodov pre chodcov.

Obecné zastupiteľstvo **schválilo** začatie procesu: povolenie vybudovania náučného chodníka – kultúrnohistorického charakteru v Salatínskej doline.

VŠ

## UZNESENIA

## zo zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Zuberec 24. 02. 2021

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí **prerokovalo a zobralo na vedomie** kontrolu plnenia uznesení, informácie starostu, Správu o činnosti hlavného kontrolóra za rok 2020, Správu o pripravenosti investičnej výstavby obce v roku 2021, Úpravu

nájmov obecných priestorov z dôvodu pandemických opatrení COVID-19. Obecné zastupiteľstvo **schválilo** predložený návrh inventarizačných komisií pre inventarizáciu majetku obce Zuberec k 01.01.2021.

VŠ

## Kamerový systém v obci Zuberec



Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky prostredníctvom Okresného úradu Žilina nám zo štátneho rozpočtu poskytlo dotáciu 5000 € na projekt „Kamerový systém v obci Zuberec“. Výška projektu sa vyšplhala na sumu 6117,60 €. Spoluúčasť obce predstavovala 20 % z výšky projektu. Cieľom projektu je nepretržite monitorovať všetky možné vstupy do obce, vrátane verejných priestranstiev. Nové kamery sú nainštalované na štyroch pozíciách. Vstup do obce na štátnej ceste II/584 A zo smeru Liptovský Mikuláš, križovatka so štátnou cestou III/059 28 Zuberec – Roháče, Zverovka, monitorovanie vstupu do obce na štátnej ceste II/584 A zo smeru Habovka, križovatka so štátnou ces-

ťou III/520 19 Zuberec – Oravice, monitorovanie verejného priestranstva v okolí domu smútku a cintorína a tiež monitorovanie verejného priestranstva v okolí garáží SAD a križovatky ulíc Záhradná, Prte a Rovná. Nainštalovanie kvalitného kamerového systému na vybraných frekventovaných miestach obce v konečnom dôsledku prinesie efektívnejší spôsob ochrany majetku obce a obyvateľov, napomôže odhaleniu prípadných páchatelov protiprávneho konania a v neposlednom rade prispieje k prevencii v oblasti kriminality.

**Projekt bol finančne podporený Radou vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality.**

Text a foto: Ing. Jozef Valek



## Stavebné úpravy hasičskej zbrojnice – garáže hasičskej techniky v Zuberco

Stará hasičská zbrojnica v budove Obecného úradu v Zuberco slúžila na garážovanie protipovodňového vozíka, hasičskej techniky a na uskladnenie iného hasičského materiálu. Na základe podaného projektu nám prezídium Hasičského a záchranného zboru schválilo dotáciu vo výške 20 360,25 €. Z tejto dotácie sa použili peňažné prostriedky vo výške 17074,25 € a spolu s našim spolufinancovaním vo

výške 898,65 € sa obnovili povrchy a infraštruktúra priestoru. V súčasnosti garáž slúži pre garážovanie hasičského vozidla CAS 15 IVECO DAILY. Má dobré napojenie na štátnu cestu II/584A, čím dobrovoľný hasičský zbor obce Zuberec dokáže zasahovať pri ochrane majetku a osôb pred požiarom a pri iných udalostiach v Tvrdošinskom okrese a taktiež i v okrese Liptovský Mikuláš.

Text a foto: Ing. Jozef Valek



## Reklamný – vizuálny smog

V tomto článku by som chcel poukázať na problematiku zobrazovania reklamy v našej obci. Najskôr si povedzme, čo je to reklamný – vizuálny smog. Je druh smogu, ktorý chápeme ako presycovanie verejných priestorov reklamou. To znamená, že vzniká svojvoľné umiestňovanie reklamných tabúl a rôznych pútačov hlavne okolo ciest a na fasádach budov. Samozrejme je to vhodné pre daného podnikateľa, aby informoval o svojich službách, akciových cenách a top ponuke. Touto témou sa zaoberá viacero aktivistov a mimovládnych organizácií, ale v poslednej dobe tiež samosprávy samé.

Mali by sme sa na to pozrieť aj z druhej strany a to zo strany vodiča, návštevníka, turistu a občana. Z pohľadu účastníka cestnej premávky je to nebezpečné, ak sú tieto reklamy umiestňované v okolí cestnej komunikácie. Lahko strhnú pozornosť vodiča auta, či cyklistu a môže dôjsť k dopravnej nehode.

Reklamný smog výrazným spôsobom ovplyvňuje celkové pôsobenie našej obce nielen na jeho obyvateľov, ale aj návštevníkov – turistov. Nadmerná koncentrácia reklamy má negatívny vplyv na celkový dojem a atraktivitu našej obce a jej

premnoženie vytvára skôr chaos v čitateľnosti parteru. Toto si ešte stále bohužiaľ väčšina majiteľov budov či prevádzok neuvedomuje.

Čo by sme mali robiť, aby sme účinne a odborne riešili problém vizuálneho smogu?

Stanoví si kvalitu verejného priestoru obce ako jednu z priorit – a nejedná sa len o vizuálny smog. Problémom sú aj zanedbané povrchy, zničený obecný mobiliár (lavičky, autobusové zástavky, koše, atď), nepokosené trávniky... To všetko sú prvky, ktoré dotvárajú predstavu človeka o našej obci a výrazne ovplyvňujú celkový dojem.

Už aj u nás vidieť čoraz viac prevádzok s veľmi vkusnou reklamou so štýlovým prevedením, ktoré vsádzajú na pridanú hodnotu svojho produktu než na množstvo kriklavej reklamy na svojej fasáde. A to je veľmi príjemný vietor do nášho verejného priestoru.

Myslím si, že by každý občan a podnikateľ mal začať od seba a uvedomiť si, že to neurobí len pre obec, ale hlavne pre seba. Myslím tým, že keď bude krajšia obec, príde viac turistov a tým môže ponúknuť svoje produkty a služby, a v neposlednom rade to urobíme pre ďalšiu generáciu.

Rastislav Fandák

## Výzva POLÍCIE

Preventívne opatrenia na ochranu seniorov pred možnými podvodnými konaniami v súvislosti so sčítaním obyvateľov 2021 a ochranu pred podvodmi v súvislosti s ochorením COVID-19



Policajný zbor opakovane, v čase vzniknutej situácie pandémie ochorenia COVID-19, dôrazne upozorňuje občanov, najmä seniorov na obozretnosť i pri sčítaní, ktoré je založené na novom koncepte a je moderným plne elektronickým sčítaním. Sčítanie bude realizované v dňoch od 15. februára 2021 - do 31. marca 2021, teda 6 kalendárnych týždňov, pri ktorom sa obyvateľ sčíta sám alebo pomocou blízkej osoby na akomkoľvek mieste s využitím počítača, tabletu alebo mobilného telefónu s pripojením na internet a to prostredníctvom sčítacieho formulára na webovej stránke [www.scitanie.sk](http://www.scitanie.sk).

Ak sa obyvateľ nemôže alebo nevie sčítať sám s pomocou svojich blízkych, na splnenie povinnosti sčítania obyvateľov 2021, bude môcť využiť asistované sčítanie, čo znamená, že:

- 1) v každej obci/meste budú zriadené kontaktné miesta, kde obyvateľovi so sčítaním pomôže **stacionárny asistent**, ak sa obyvateľ sám dostaví na takéto kontaktné miesto,
- 2) na území obce/mesta budú pôsobiť tiež **mobilní asistenti**, ktorí navštívia domácnosť obyvateľa,

ak občan o takúto službu sám telefonicky požiadá (napr. z dôvodu imobility, choroby alebo iného dôvodu),

Policajný zbor v tejto súvislosti dôrazne vyzýva obyvateľov, aby si pri elektronickom sčítaní v rámci rodiny vzájomne pomohli a pomohli pri sčítaní sa svojim príbuzným, ak ich o to požiadajú alebo blízkym, ktorí si nevedia poradiť s elektronickým sčítaním, najmä svojim rodičom a starým rodičom, príp. susedom z radov seniorov, ak ich o to sami požiadajú.

**Asistenčné sčítanie** bude pravdepodobne prebiehať v dobe od 01. apríla do 31. októbra 2021 **stacionárnymi asistentmi** na zriadených kontaktných miestach obce/mesta, ale najmä **mobilnými asistentmi**, ktorí by iba na základe telefonických žiadostí obyvateľa mali prísť vykonať sčítanie priamo do obydľia. V tejto súvislosti Policajný zbor:

1. upozorňuje seniorov, aby boli obozretní voči neznámym osobám, ktoré by ich mohli telefonicky alebo osobne kontaktovať a ponúkať pomoc pri elektronickom sčítaní alebo asistenčnom sčítaní,

2. odporúča seniorom:

- aby v prípade, že potrebujú pomoc pri elektronickom sčítaní, žiadali o pomoc iba svojich príbuzných, príp. známych, teda osoby, ktoré poznajú a ktorým dôverujú,
- aby v žiadnom prípade nepúšťali cudzie osoby do svojich príbytkov, tiež osoby, ktoré nepoznajú, príp. osoby, ktoré ich navštívili a sami (bez ich kontaktovania) im ponúkajú pomoc pri sčítaní,

3. vyzýva seniorov, ak sa nemôžu alebo nevedia sčítať sami alebo s pomocou svojich blízkych, aby sa pri asistenčnom sčítaní:

- osobne dostavili na zriadené kontaktné miesta obce/mesta, kde ich sčíta stacionárny asistent alebo

- telefonicky kontaktovali obec alebo call centrum a požiadali o pomoc pri sčítaní, kde ich mobilný asistent sčíta priamo v bydlisku (mobilných asistentov sčítania ustanovuje obec/mesto a budú sa povinne preukazovať preukazom). Pri tomto sčítaní je žiaduce, aby si dohodli presný čas príchodu, meno a priezvisko mobilného asistenta, aby zabránili podvodníkom kontaktovanie

ich osoby napr. pod **legendou mobilného asistenta**, resp. inej pomoci pri sčítaní s cieľom podvodne vylákať od nich peniaze, prípadne zneužiť ich doklady totožnosti,

- aby boli zvlášť opatrní na podvodníkov, ktorí by sa mohli vydávať za mobilných asistentov a predstierať tak pomoc obce/mesta pri asistenčnom sčítaní,

4. žiada seniorov, aby v prípadoch, kedy vznikne podozrenie z podvodného konania neznámymi osobami kontaktovali políciu na čísle 158.

Pri tejto príležitosti vzhľadom na súčasnú situáciu a opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19, **Policajný zbor tiež dôrazne apeluje na verejnosť, najmä na seniorov**, aby v žiadnom prípade neverili osobám, ktoré ich telefonicky kontaktujú v súvislosti s ochorením COVID-19 a žiadajú od nich, aby zaplatili peniaze za očkovaciu vakcínu pre nich alebo ich príbuzných, zaplatili rôzne poplatky za testovanie na ochorenie COVID-19 alebo inak finančne kompenzovali opatrenia v súvislosti s týmto ochorením. V týchto prípadoch je potrebné komunikovať len s príslušnými orgánmi a subjektmi, v danej veci nereagovať bezprostredne (v strese), najprv si overiť uvádzané skutočnosti i za pomoci príbuzných alebo blízkych a ak v tejto súvislosti vznikne podozrenie z podvodného (protiprávneho) konania, ihneď kontaktovali Policajný zbor na čísle 158.

## 45 rokov zuberskej školy

Vzdelanie je dlhá cesta a záleží len na človeku, či táto cesta bude priama a krátka alebo sa bude kľukatíť na obzore ľudského života po celý čas jeho bytia. Jednou z dôležitých vzdelávacích inštitúcií v živote každého jedinca je základná škola. Práve tu sa z detí, malých žiakov, stávajú vyspelí mladí ľudia, ktorí opúšťajú jej brány a kráčajú po ceste získavania vedomostí a formovania osobnosti ďalej. Základná škola v Zuberci si v tomto školskom roku pripomína 45. výročie otvorenia svojich brán. Štyridsaťpäť rokov otvárala náruč mnohým žiakom a učiteľom, ktorí spoločne prežívali chvíle radostné, ale i ťažké, spoznávali a objavovali nové a nepoznané. Jej pevné múry sa stali ochrannými krídlami niekoľkých generácií a po rekonštrukciách sú pripravené poskytnúť miesto na vzdelávanie i ďalším deťom. Želáme si, aby i v ďalších rokoch sa v jej útrobach denne stretávali nielen žiaci, ktorí školu pozitívne zviditeľňujú, pedagógovia a zamestnanci školy, ktorí tu zanechávajú čas svojich srdc, ale aj rodičia a ostatní priatelia, ktorí prispeli a prispievajú k jej rozvoju.



Ludmila Palčová, Silvia Jančová, Ján Matus, Anna Beťková, Terézia Matučová, Veronika Osifová, Tomáš Črep, Janka Matusová, Hedviga Mintálová, Ján Vrana, Viola Vrbatová, Margita Vidiečanová a Jozefa Kaliničová. O dva roky neskôr pribudla aj školská kuchyňa s jedálňou a telocvičňou. Rozsiahly školský areál začal nadobúdať dnešnú podobu zásluhou pána učiteľa Ignáca Kuchtiaka, ktorý organizoval výstavbu školských ihrísk, výsadbu okolo školy, budovanie skleníkov, zriadenie školského sadu a kríkov drobného ovocia.

V škole vždy pôsobili iniciatívni učitelia, a tak už v prvých rokoch po

nových komunikačných technológií vo vzdelávaní. Po dvadsiatich rokoch si budova školy žiadala rekonštrukcie hygienických priestorov, tried, okien, dverí a adaptovanie nových priestorov. Najväčší problém, strecha školy, sa vyriešil v roku 2000 zastrešením sedlovou strechou.



Naša škola slávi 45 rokov odvtedy, čo netradične 2. februára 1976 privítala prvých žiakov a učiteľov. Otváraciu pásku v ten deň prestrihol Tomáš Škerda, predseda Miestneho národného výboru v Zuberci.

Stavba školy, školskej bytovky, telocvične a školskej jedálne začala už v roku 1971. Pri výstavbe ochotne pomáhali aj občania Zuberca, ktorí tu odpracovali viac ako 16 000 brigádnických hodín. Budova školy mala po dokončení hodnotu 4 536 339 Kčs.

Do novej budovy prišli žiaci zo zuberskej starej školy, ktorá bola postavená na školské účely už v roku 1889 a žiaci zo Základnej školy v Habovke. V škole bolo 14 tried a do lavíc zasadlo 292 detí. Pod vedením riaditeľa Pavla Palču a zástupcu Václava Lukeša tu vyučovali: Veronika Škoríková, Gabriela Slimáková, Agneša Žáková, Antónia Branická, Vlasta Dedinská,

založení školského športového strediska žiaci dosahovali vynikajúce výsledky v jazdovom a bežeckom lyžovaní aj v celonárodných a medzinárodných pretekoch. Za výsledkami bola samozrejme práca učiteľov, ale aj spolupracujúcich rodičov. Neboli to však len vynikajúce športové výsledky, ale výborné výsledky vo vedomostných súťažiach a krásna etapa úspechov v speváckych a recitačných súťažiach.

V školskom roku 1989/90 chodil do školy maximálny počet žiakov v histórii školy – 490 žiakov v 19-tich triedach. Učilo sa na zmeny. Po deväťdesiatom roku celospoločenské zmeny ovplyvnili aj zmeny v smerovaní školy. Riaditeľskú funkciu prebral dovtedajší zástupca riaditeľa Ján Matus. Nedostatok financií spôsobil zánik športových stredísk. Do učebných plánov sa začlenilo vyučovanie cudzích jazykov a informatiky. Začína sa zavádzanie

Významným momentom v histórii školy bola jej právna subjektivita so zámerom vedľajšej hospodárskej činnosti – podnikania v ubytovaní a stravovaní. Vďaka ziskom sa mohli vylepšovať materiálne podmienky nielen v škole, ale aj v školskej jedálni a telocvični. Obrovským prínosom bolo v roku 1994 aj vytvorenie pobočky ZUŠ Tvrdosín v našej škole. Už od začiatkov bol a je záujem žiakov a rodičov o vzdelávanie v hudobnom a výtvarnom odbore. Za viac než dvadsať rokov učitelia ZUŠ vychovali stovky mladých muzikantov, výtvarníkov a v jej začiatkoch aj tanečníkov. Od roku 2002 bola pod právnou subjektivitou školy začlenená aj materská škola.

Po odchode riaditeľa Jána Matusa do penzie sa v roku 2004 riaditeľkou školy stáva jeho dovtedajšia zástupkyňa Marta Šimičáková. V tomto období sa začína normatívne financovanie podľa počtu žiakov a ďalších dôležitých ukazovateľov. Prišla školská reforma a prichádzajú aj zmeny obsahu vzdelávania. Škola si vytvára vlastný školský vzdelávací program, niektoré predmety sa už nevyučujú, niektoré pribúdajú. Pokračuje sa s rekonštrukciami časti školy, areálu, telocvične,

školského dvora. V priestore podkrovia školy sa vybudovali chýbajúce priestory pre odborné učebne a kabinety, ktoré výrazne zvýšili kvalitu vzdelávania. Táto investícia a zaťaženie budovy školy a materskej školy sa realizovali v roku 2010 ako úspešný projekt obecného úradu financovaný z európskych štrukturálnych fondov.

V roku 2019 odchádza do dôchodku aj riaditeľka Marta Šimičáková po 15 rokoch zmien a reforiem. Jej dovtedajší zástupca Miroslav Kovál sa po výberovom konaní stáva ďalším riaditeľom, zástupkyňou je Jana Homolová. Posledné roky sú hlavne o nových možnostiach, ktoré urýchľujú vedecko-technický pokrok. Vo vyučovaní sa v obrovskej miere používajú digitálne technológie, učitelia, žiaci aj rodičia komunikujú cez školský informačný sys-

tém, využíva sa digitálne testovanie vedomostí, digitalizuje sa aj obsah učiva. Posledný rok sme sa všetci museli prispôbiť vzdelávaniu žiakov na diaľku.

Počas 45-ročnej histórie školskú dochádzku ukončilo cez 2350 žiakov, čo je úctyhodný počet. Sú to už rodičia aj starí rodičia dnešných žiakov. V škole pôsobilo a pôsobí 126 učiteľov, viac ako 50 prevádzkových zamestnancov. V súčasnosti je to 29 pedagógov a 13 prevádzkových zamestnancov.

Pre našu školu je štyridsaťpäťročná existencia symbolom úcty k práci a k ľuďom, ktorí základy tejto histórie položili a pomáhali ju naplniť. Všetci zanechali a zanechávajú v deťoch stopu a možno oveľa viac, hlavne, keď žiaci dospelých. Pri tomto výročí vzdávam hold všetkým pedagógom i zamestnancom školy, ktorí tu pracovali a pracujú, žiakom, ktorí školu pozitívne zviditeľňovali a zviditeľňujú úspechmi vo vedomostných a športových súťažiach, rodičom, ktorí prispeli a prispievajú k jej rozvoju, zriaďovateľovi, obci Zuberec, ktorému nie je ľahostajný osud školy a všetkým ostatným, ktorí nám pomáhajú.

*Mgr. Miroslav Kovál, riaditeľ školy*



## ZO ŽIVOTA V MATERSKEJ A ZÁKLADNEJ ŠKOLE

### Zmena v predškolskom vzdelávaní

V súčasnosti už nikto nepochybuje o potrebe a dôležitosti vzdelávania detí predškolského veku. Každoročne sa aj my tešíme z veľkého záujmu rodičov, nielen z našej obce, o umiestnenie svojho dieťaťa v našej materskej škole.

Na Slovensku dodnes nebolo predprimárne vzdelávanie povinné. Od roku 2021 sa prvýkrát v histórii Slovenska zavádza novinka – povinné predprimárne (predškolské) vzdelávanie (PVV) detí vo veku od 5 rokov, ktoré sa môže realizovať buď v materskej škole alebo formou domáceho individuálneho vzdelávania.

Reálne sa začína povinné predprimárne vzdelávanie uplatňovať od 1. septembra 2021. Žiadosti o prijatie dieťaťa do materskej školy sa budú na školský rok 2021/2022 podávať v mesiaci máj. Presný termín zápisu do materskej školy v našej obci bude po dohode so zriaďovateľom uverejnený na web stránke materskej školy, obce, na vývesnej tabuli pred materskou školou a taktiež vyhlásený obecným rozhlasom.

Prednostne sa budú prijímať deti pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné. Dieťa, ktoré dosiahne 5 rokov do 31. 8. 2021 bude PPV plniť v obci, v ktorej má trvalý pobyt – v spádovej materskej škole – tu bude mať dieťa garantované povinné prijatie. Zákonný zástupca si však môže pre svoje dieťa vybrať aj

inú materskú školu, ako je spádová, a ak je dieťa prijaté do tejto materskej školy, povinnosťou riaditeľstva je informovať o tom spádovú materskú školu.

Počas PVV sa bude venovať pozornosť aj otázke jeho riadneho plnenia, pričom dieťa plní PVV podľa školského zákona formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej 4 hodín denne. Plnenie minimálneho rozsahu predprimárneho vzdelávania prináša so sebou povinnosti pre učiteľku, riaditeľku aj zákonných zástupcov dieťaťa. Je potrebné sledovať riadne dochádzanie dieťaťa do materskej školy a dôvody jeho absencie z dôvodu sledovania plnenia povinnosti zákonného zástupcu zabezpečiť riadne plnenie PPV. Ako sankčný nástroj voči zákonným zástupcom detí, ktorí nedbajú o riadne plnenie povinného predprimárneho vzdelávania dieťaťa sa zavádza osobitný príjemca prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa, ktorým je v tomto prípade obec v ktorej má oprávnená osoba trvalý alebo prechodný pobyt, prípadne iná osoba, ak to je odôvodnené.

Povinné predprimárne vzdelávanie má byť v prvom rade prospešné pre dieťa, a našou povinnosťou je pripraviť mu čo najlepšie podmienky pre vzdelávanie a život v spoločnosti.

Mgr. Kamila Šišková

### Karneval v materskej škole



Čas beží rýchlo. Prešiel rok a my sme sa 12. februára 2021 opäť s deťmi stretli v rozprávkovom svete. Na chvíľu sme zabudli, že v našej materskej škole sme sa v poslednom čase schádzali menej ako v posledných rokoch. Ale i v tomto zložitom období, ktoré všetci prežívame, sme sa premenili na rozprávkové bytosti, princezná, víly, chrobáčky a iné postavičky. Užili sme si tento špeciálny deň a v každej triede sme si spoločne zatancovali,

zaspievali a zahráli sa rôzne hry a súťaže. Deti dostali od obecného úradu malé občerstvenie a od pani učiteľiek medaile. Rodičia boli veľmi kreatívni a vytvorili doma krásne a originálne masky. Vidieť radosť a šťastie v očiach detí je vždy krásny zážitok. Dúfajme, že sa o rok v plnom zdraví stretne znovu. Tešíme sa na nové nápady a všetkým, ktorí sa do tejto našej každoročnej aktivity zapojili, srdečne ďakujeme.

Mgr. Naděžda Kluchťáková

### Marec mesiac knihy

Marec, prvý jarný mesiac, ktorý sa spája nielen s príchodom jari, ale aj s neutíchajúcim zdrojom vedomostí a informácií, ktoré nájdeme jedine v knihách. Celý tento mesiac sa v našej materskej škole niesol v duchu „Marec, mesiac kníh“. Naj-

ke, Ako išiel pampúšik do sveta a Tri prasiatka. Matematickú postupnosť a logiku si zas precvičujú na rozprávke - Ako ťahal dedko repku. Do pedagogického procesu sa snažíme zaradiť aj novodobšie knihy, ktoré sú primeranou detskou



skôr sa deti oboznámili ako pracovať s knihou. Učili sa k jej hodnotám, ako s ňou zaobchádzať, ako si „čítať“. Zahráli sa na knižnicu a knižkupeckú. Naučili sa, že máme knihy rôznych veľkostí, žánrov, no ich samozrejme zaujali hlavne obrázkové - detské. Deti si mohli aj svoju obľúbenú knižku priniesť z domu a niečo o nej porozprávať.

K téme KNIHY nepatrí len čítanie a rozprávanie sa o knihách. Deti sa zahráli na spisovateľov a ilustrátorov. Podarilo sa im odkresliť písnička, čítať maľované čítanie a dokonca si prečítané rozprávky aj zahráli ako divadlo. Medzi ich obľúbené rozprávky, ktoré sa deťom ľahko počúvajú, prerozprávajú, dramtizujú patria - O červenej čiapoč-

formou zamerané na priateľstvo, pomoc a empatiu. Deti táto mesačná téma tak bavila, že sme sa rozhodli zadať deťom mini úlohu. Doma si spolu s rodičmi mali prečítať a nakresliť obrázok z vypočutej rozprávky. Z kresieb sme si v materskej škole vytvorili veľkú nástenku a dokonca sme všetky detské práce zaregistrovali do súťaže „Vráťme knihy do škôl“. Veríme, že aj nasledujúce mesiace budeme môcť stráviť spoločne s deťmi v materskej škole a preberieme nové zaujímavé témy.

Ďakujeme všetkým, ktorý si spolu s deťmi doma čítate a rozprávate sa o knihách.

Mgr. Eva Ištoková  
Kresbička: Anička Jančová

### Z tvorby žiakov základnej školy

#### Kýčera

Našu dedinku Zuberec obklopuje veľa kopcov, napríklad Ivanov, Milotín, Brehy a tiež aj menej milšia Kýčera. V každom ročnom období sa oblečie do iných šiat. Krásu a tajomno jej dodáva Krížová cesta, ktorá týmto kopcom prechádza. Na jej vrchu sa nachádza viac ako 100 - ročný kríž, ktorý je dielom našich prastarých otcov. Na jar sa Kýčera obleka do zelených šiat a kvitnúcich stromov. Prebúdza ju štebot vtáčikov, bzukotanie včiel a vôňa jarných kvetov. Keď príde leto, stromy sa rozkoštatia tak, že z našich okien už nevidíme kríž. Vo vetre šumí lístie, akoby rozprávalo nejakú rozpráv-

ku. V tomto období pôsobí ako balzam na dušu posedenie na la- víčkách, počúvanie zvukov prírody, pozorovanie usilovnej práce mravčekov pri stavaní mraveniska. Po skončení leta si rada oblieka všetky farby jesene. Vie však, že čoskoro nadíde čas a bude sa musieť vyzliecť z nádherných jesenných šiat a zabaliť do jemnej bielej periny. Ani v zime sa necíti sama, Zuberčania každý rok na Štedrý večer prídu ku krížu zapáliť svetielko na znak narodenia Ježiša. Pri pohľade z Kýčere vidíme Zuberec ako na dlani, preto si to často a rada vychutnávam.

Zuzana Šišková, 7.B

## Lyžiarsky oddiel má za sebou ďalšiu sezónu

V tomto čase by sme za normálnych okolností finišovali s prípravami pretekov o Goralský klobúčik. Žiaľ, už druhý rok sa preteky neuskutočnia.

Lyžiarsky oddiel má momentálne deti v kategóriách prípravka,

mladší a starší predžiaci, mladší a starší žiaci a juniory. Najpočetnejšia je prípravka, má 20 detí. Sice tento rok moc nenalyzovali, ale vďaka trénerom Beáte Jurinovej a Marekovi Hudáčkovi sa deti „pretransformovali“ na bežkárov a išlo

im to výborne. Predžiakov trénuje Majo Šroba a žiakov staronový tréner Maciej Jankowski zo Zakopaného. Tu sa nemôžeme sťažovať, pretože vďaka výnimke v zákone mohli deti plnohodnotne trénovať v Poľsku, kde sú zjazdovky otvorené pre kluby alpského lyžovania. Preteky predžiakov sa žiaľ nepodarilo zorganizovať. V kategórii žiakov máme iba troch pretekárov, absolvovali jedny preteky kola Slovenského pohára v Bachledovej doline, všetky ostatné kolá boli pre pandemické opatrenia zrušené.

Staršie deti sa nám rozutekali po svete. Najstarší Jakub Valek sa kvalifikoval na Majstrovstvá sveta juniorov v skicrosse v ruskom Krasnojarsku, okrem toho absolvoval rôzne preteky FIS, kde najlepšie umiestnenie dosiahol v Poľskom Sczyrku – 6. miesto. Katka Šrobová vyhrala štipendium v prestížnej lyžiarskej akadémii Apex 2100 v Tignes vo Francúzsku. Kvalifikovať sa mohlo iba jedno dievča a jeden chlapec z ročníka narodenia 2005 z nealpských krajín, ktorým ročné štipendium platí Medzinárodná lyžiarska asociácia FIS. Dostala sa do užšieho výberu, kde boli deti napri-



klad z Litvy, Bosny, Španielska či Argentíny. Po kondičných, balančných a samozrejme lyžiarskych testoch vybrali z dievčat Katku a chlapca z Maďarska. Vo Francúzsku sú zjazdovky pre verejnosť tiež zavreté, ale kluby lyžovať môžu, a tak majú celé údolie prakticky pre seba. Katka je vo Francúzsku od októbra, vo februári sa k nej pridala aj mladšia sestra Veronika.

L.Š.



## Uverejnené v MY Oravské noviny: Mladý Zuberčan udivuje na lyžiach

**Jakub Valek má lyžovanie v krvi. Pradedo sa zúčastnil dokonca aj neoficiálnych majstrovstiev sveta. Zjazdové a akrobatické lyžovanie sú dva odlišné športy. Súťažne pretekať v oboch súčasne je ešte ťažšie. Osemnásťročný Jakub to zvláda a vedie si zatiaľ veľmi dobre. „Počas sezóny pretekám prevažne v zjazdovom lyžovaní, ale keď sa objavia bodovo výhodné preteky v skikrose, neváham a idem aj tam,“ povedal.**

### Lyžiarsky založená rodina

Rodák zo Zuberca sa postavil na lyže už ako trojročný. Tento zimný šport mu je generáčne predurčený. „Moja rodina bola odjakživa lyžiarsky založená,“ hovorí. „Môj pradedo Michal Daňo sa zúčastnil na neoficiálnych majstrovstvách sveta v zjazdovom lyžovaní v Cortina d'Ampezzo v roku 1941. Bol aj zakladateľom Horskej služby v Roháčoch. Moja mama Zuzana ma k tomuto športu priviedla. Taktiež lyžovala so súrodencami.“

V lyžiarskom stredisku Roháč-Spálená trávil Jakub Valek počas zimnej sezóny takmer každý deň. Ako každý mladý lyžiar si obľúbil preteky O goralský klobúčik. „Veľký maco bol vždy pre mňa obrovskou motiváciou na výhru. Bohužiaľ, nikdy sa mi ho nepodarilo získať. Preteky Goralský klobúčik budú pre mňa navždy jedny z najkrajších, na ktorých som štartoval. Predjazd v kroji robím dodnes.“

### Sezóna nejde podľa predstáv

Jakub Valek si na ceste za kariérou zjazdového lyžiara vybral Strednú športovú školu v Banskej

Bystrici. „Mám tam prispôbené podmienky, aby som mohol naplno trénovať. Mám tiež individuálny učebný plán. Do školy nemusím vôbec chodiť, stačí prísť na komisionálne skúšky z polroka.“ Je to pochopiteľné, lebo príprava a sezóna si vyžadujú veľa cestovania. Učivo zo školy tak musí dohŕňať vo voľnom čase. V aktuálnej sezóne si člen TJ Roháče Zuberec vyjazzil zatiaľ najlepšie 6. miesto v slalome v poľskej Szczawnici. „Musím povedať, že v alpskom lyžovaní sa mi túto sezónu veľmi nedarí. Nevieam sa dostať do formy, čo som mal v príprave. Často vypadávam a keď aj dôjdem, tak je to s chybami. Mám čo na sebe zlepšovať.“ Práve slalom je najobľúbenejšia Jakubova disciplína. „Svojou dynamikou a rýchlosťou medzi oblúkmi mi slalom prirástol k srdcu.“

### V skikrose úspešný

Zjazdové lyžovanie nie je jediný, ktoré stíha náš rodák robiť súťažne. Už druhý rok využíva diery v kalendári na preteky v skikrose. Ide o disciplínu akrobatického lyžovania, pri ktorej pretekári jazdia dole traťou s umelými prekážkami. „Zjazdové

lyžovanie a skikros sú dva rozdielne športy, ale v oboch som si našiel to svoje. V skikrose ma najviac baví štarty, v ktorých sa často rozhodujú preteky.“ Osemnásťročný športovec zároveň priznáva, že zvládať obe súčasne si vyžaduje veľkú obeť. „Zjazdové lyžovanie je samo osebe časovo veľmi náročné. Keď sa k tomu ešte pridá skikros, sú to týždne v zahraničí, či už na sústredení, alebo na pretekoch.“ Motiváciu do ďalšej práce dodávajú vždy úspechy a Jakub si vedie v novej disciplíne vynikajúco. Vlni sa kvalifikoval na Zimné olympijské hry mládeže v Lausanne. Obsadil 20. miesto. Vo februári tohto roku sa blysol na FIS pretekoch v Česku stříborným umiestnením a zabezpečil si nomináciu na majstrovstvá sveta juniorov v skikrose. Dejiskom je od 26. marca ruský Krasnojarsk. „Musím povedať, že som mohol aj zvíťaziť. Chvilu som bol smutný, ale neskôr som sa veľmi tešil z nominácie na svetový šampionát. Do Ruska nejdem s veľkým očakávaním. Tento rok nemám skikros veľmi natréňovaný, ale mám ešte nejaký čas, aby som to dobehol.“

### Ešte nie je rozhodnutý

Byť úspešný na dvoch frontoch sa nedá. V športe platí to isté. Príde čas, kedy si bude musieť Jakub vybrať medzi zjazdovým lyžovaním a skikrosom. „Viem, že ten čas čoskoro príde. Keď tak nad tým rozmýšľam, myslím, že by to bolo ľah-



šie v skikrose. V zjazdovom lyžovaní figuruje viacero nádejných športovcov. Ale ešte nie som rozhodnutý. Teraz robím to, čo ma baví a som veľmi rád.“ Jakub je v juniorskom veku a práve tento prechod býva pre viacerých športovcov kritický. Dôvodom sú peniaze, ktorých pri lyžovaní nikdy nie je dostatok.

„Rodičia sú mi veľkou podporou a snažia sa zohnať financie, kde sa dá. Dá sa povedať, že celá rodina žije lyžovaním so mnou a pomáhajú mi. Keď som išiel do juniorov, tak som vedel, že to bude finančne náročné. Mama mi povedala: Ak to chceš robiť a baví ňu to, tak to rob.“

Tomáš Ferenčík



## Robota neutečie alebo všetko má svoj čas

Obdobie zatvorenia prevádzok, obchodov i kultúrnych zariadení počas epidémie COVID 19 postihlo aj Múzeum oravskej dediny. Pustý areál múzea čaká na ústup globálnej choroby.

Začiatkom februára navštívil múzeum filmový štáb, ktorého tvorcovia nakrúcali scény pre film Jozef Mak v réžii Martina Bebjaka. Jednu z hlavných postáv stvárnil aj známy herec Tomáš Mašťalír. Jed-

rách na čas, kedy bude priestor na ich spracovanie. Mnohé zozbierané artefakty minulých čias potrebovali okrem konzervácie aj rozsiahlejšie opravy a doplnenie chýbajúcich častí. Zruční majstri Peter Hudec a Marián Valek opravili a dotvorili množstvo drevených prvkov. Väčšina predmetov prešla základným očistením, aplikáciou ochranných prostriedkov a konzervačným náterom. Tieto činnosti mali pod palcom



nalo sa o zimné zábery k filmu, v objektoch z Hruštína a z Čimhovej. Pre filmový štáb je vždy nutné prenajímané objekty a priestory náležite pripraviť a prispôbiť tak, aby prenajatý priestor mohli filmári po-

Andrea Hudecová a Mária Povalová. Elektronickú evidenciu a označenie predmetov aplikovala Mariana Janoštinová. V počte viac ako tisíc kusov budú predmety inštalované v expozícii ako doplnenie ob-



užiť na zariadenie podľa potreby filmových scén. Po skončení prenájmu zase priestory upratať, zariadení a uviesť do pôvodného expozičného stavu. Pokračovanie nakrúcania bude prebiehať začiatkom leta, kedy sa plánuje využiť areál múzea na dlhšie časové obdobie a s väčším množstvom štábu i účinkujúcich.

Počas obdobia zatvorenia múzea sme pristúpili k ošetrovaniu, konzervácii a dokumentácii zbierkového fondu. Množstvo predmetov čakalo dlhé roky v humnách a komo-

jektov. Vzhľadom na skutočnosť, že množstvo predmetov sa dotýka debnárskej, košíkárskej či obuvníckej výroby plánujeme vytvoriť nové časti expozície, s dôrazom na prezentáciu domáckej doplnkovej výroby. Expozícia bude podľa plánu kompletne zariadená do jesene tohto roku. Veríme, že sa nám podarí vytvoriť nové pútavé doplnenie expozície a prispieť tak k dôslednejšiemu sprístupneniu obrazu života a práce našich predkov.

Richard Janoštin

## Vypísané z matriky

### Narodili sa

Karolína Šuhajová  
Agáta Turčáková  
Tomáš Grešš

Lujza Kovalčíková  
Lukáš Ondroš  
Lukáš Janoštin

### Blahoželáme jubilantom

#### 70 rokov

Helena Ligasová  
Agneša Kubániková  
Margita Majerčáková  
Jozef Valek  
Cecília Matysová  
Agneša Leginusová

#### 75 rokov

Ján Bistar  
Július Bažík

#### 80 rokov

Alojz Šuriňák

#### 85 rokov

Elena Borská

#### 95 rokov

Ondrej Šiška

### Odpovedali sme na poslednej ceste

23.12.2020 Mária Hudecová rod. Kovalčíková (1962)  
26.12.2020 Terézia Kovalčíková rod. Kovalčíková (1935)  
26.12.2020 Agneša Žáková rod. Kovalčíková (1941)  
30.12.2020 Mária Šrobová rod. Matištíková (1928)  
12.02.2021 Ondrej Šuriňák (1937)  
26.02.2021 Rudolf Miček (1979)  
26.02.2021 Martin Matištík (1979)

## Obellisky v Spálenom žľabe

V januári 2021 po zdĺhavom procese získavania peňazí z eurofondov sa v Spálenom žľabe podarilo namontovať zariadenia Obellisk, slúžiace k pravidelnému, preventívne odpaľovaniu lavín. Tieto zariadenia francúzskej výroby sú bežne využívané v alpských lyžiarskych strediskách. Sú pevne zabudované vo vrchnej časti žľabov, a na princípe zmiešania a vypustenia dvoch plynov a iskry sú detonáciou schopné nárazovo zafaziť odtrhové pásmo a uvoľniť lavínu. Je známe, že Spálený žľab je miestom so zvýšeným výskytom lavín. Veľké lavíny sa už viackrát zviezli až priamo na spodnú časť zjazdovky, kde mohli ohroziť lyžiarov v lyžiarskom stredisku. Lavíny boli spustené samovoľne alebo preventívnymi odstreli klasickou trhavinou (Semtex), pri ktorých sme museli fyzicky priamo do odtrhového pásma umiestniť výbušninu. Použí-



vaním zariadenia Obellisk sa vyhne priamemu kontaktu s výbušninou a budeme môcť odpaľovať častejšie a na diaľku.

Skúška funkčnosti prebehla 11. marca. Pri dvoch detonáciách sa podarilo uvoľniť jednu menšiu a jednu stredne veľkú lavínu, ktorej nános sa zastavil nad zväznicou.

Text a foto: rš



## Útulňa na Javorinej

Javorina, nie vysoký avšak pri pohľade zo Zuberca výrazný kopec dotvárajúci charakteristickú siluetu vrcholu Osobitá. Nie vysoký z pohľadu turistu či z pohľadu mnohých

Javorina má i ďalšiu historickú zaujímavosť. V časoch turistického objavovania Roháčov prichádzali ľudia do Studenej doliny spravidla cez obec Podbiel. Do Zuberca ne-

v Prahe, v Budapešti nájde starú fotografiu. Možno ani netuší, kedy a odkiaľ ju jeho predkovia fotili. Dá fotku na facebook a určite sa nájde niekto, kto vie o tej fotografii niečo povedať. Tak tomu bolo aj v tomto prípade. V nadväznosti na fotografiu sme preštudovali literatúru, ktorá popisuje históriu Roháčov. O útulni sme nakoniec našli krátke zmienky. Zaniknúť musela niekde okolo roku 1930 – 1935. S kolegami lesníkmi sme sa v jeden júnový deň vydali pozostatky útulne hľadať. Nebolo to jednoduché. Pred necelým 100 rokmi bezlesný vrchol je dnes súvisle porastený chvíľami pralesovito pôsobiacim lesom. Vápencový vrchol Osobitá tiež máličko zmenil svoj tvar. Výraznejší špic bol počas rokov, kedy

bola Osobitá intenzívne turisticky navštevovaná zhruba o 1 meter znížený. Po zhruba dvojhodinovom hľadaní si kolega v teréne všimol nenápadnú vyvýšeninu s dvoma pravými uhlami vzdialenými od seba cca 4 m zarastenú čučoriedím a papradím. Pár krát sme zakopli motykou a našli sme v zemi uložené skaly v základoch útulne, kúsok opracovaného dreva z niekdajšieho zrubu, kúsok skla a starý hrdzavý klinec. Už vieme kde stála útulňa na Javorine. Je to zaujímavý pocit dopracovať sa k takémuto nálezu. Tento zážitok spolu s poznatkami o ďalších útulniach, salašoch, prieskumných štôlach k ťažbe nerastov, nás nútia opäť si uvedomiť, že Roháče sú už dlhé desaťročia ovplyvňované človekom. Človek je ich súčasťou aj na miestach, kde by sme to dnes nepredpokladali, kde nás to naopak veľmi prekvapí.

Juraj Majerčák



Cestička popod Javorinu

iných kopcov v Roháčoch. Avšak so svojimi 1581 m.n.m je to v rámci Slovenska jedno z najvyšších miest porastených súvislým smrekovým lesom, kde stromy na spomínanú

bol prístup z Liptova a zo smeru od Oravic tu viedli len krivoľaké cesty roľníkov a ľudí pracujúcich v lese. Návštevníci prichádzali z Podbiela do Roháčov peši, alebo na konštruktívnych povozoch. Ich kroky na hrebeň Roháčov častokrát viedli práve cez Javorinu. Turistické výpravy boli viacdenné. K prenocovaniu slúžili mnohé známe i menej známe útulne. Jedna takáto sa nachádzala i na Javorine. Dlhé roky sme o útulni netušili. Na facebooku sa však objavila náhodná fotografia. Spoznali sme kopec Javorinú v pozadí s vrcholom Osobitá a na nej na naše veľké prekvapenie útulňa. Práve facebook sa dnes stáva zdrojom mnohých hodnotných fotografií, dokumentov. Vnuk, či pravnuk žijúci

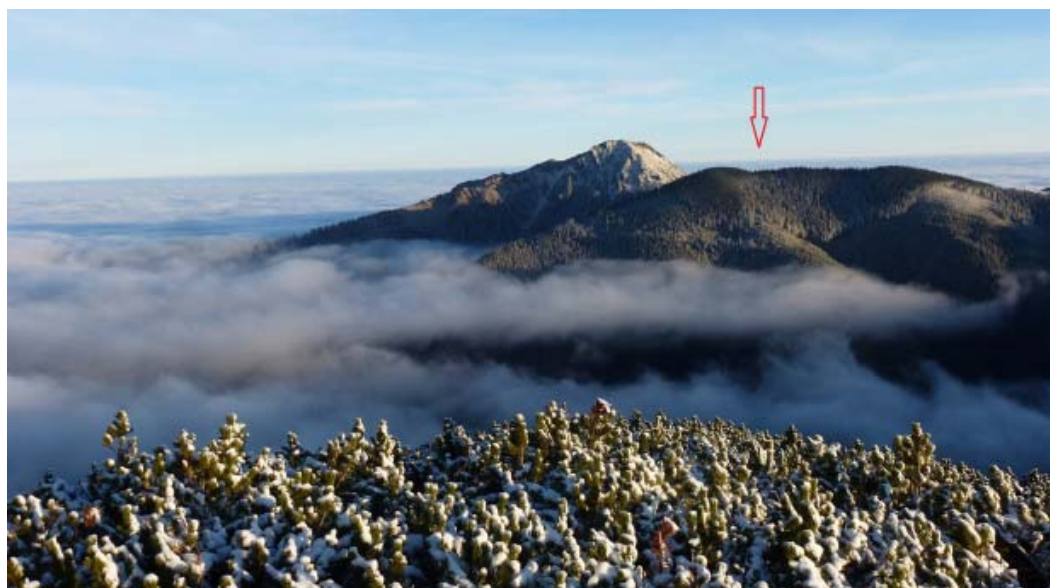


Vykopané sklo a klinec



Historická fotografia útulne

nadmorskú výšku majú veľmi zaujímavé dimenzie. Javorina v sebe skrýva aj menej známe zaujímavosti. Popod jej vrchol vo svahu skláňajúcej sa na Zverovku je v teréne ešte stále poznateľná, ľudskou rukou vytvorená 3 m široká niekoľko desiatok metrov dlhá cestička. Zrejme slúžila k zväžaniu horniny ťaženej za účelom tavenia rudy. V Roháčoch a rovnako na Javorine bolo vydaných množstvo kutacích práv. Domnievame sa tiež, že spomínanú cestičku využívali tiež pastieri k vyhánaniu statku z dedín Studenej doliny na hrebeň Kasní, Lúčnu.



Približné miesto, kde útulňa stála